

Załącznik
do Uchwały Nr ...../.../15
Rady Miejskiej w Brusach
z dnia ..... 2015 roku

GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA 2016 ROK

Brusy, ... 2015

Rok 2016 będzie kolejnym rokiem realizacji na terenie miasta i gminy Brusy programów: Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, jak również kontynuacją wielu działań zainicjowanych w latach poprzednich. Określa on lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień.

Podstawy prawne:

- 1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 1286),*
- 2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2012 r., poz. 124 ze zm.),*
- 3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 1390),*
- 4. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2015r., poz. 163 ze zm.),*
- 5. Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 1515),*
- 6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2011r., Nr 209, poz. 1245).*

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii na terenie miasta i gminy Brusy. Oba programy wpisują się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brusy na lata 2015-2020 - przyjętą Uchwałą Nr VII/68/15 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 29 października 2015 roku zarówno w zakresie celu strategicznego: wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu, jak i przewidzianych kierunków działań dla tego celu. Niniejsze programy mają na celu stworzenie spójnego systemu działań naprawczych oraz profilaktyki uzależnień i problemów społecznych z nimi związanych, a także zmniejszenie skali tych zjawisk.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani na 2016 rok ma charakter dokumentu rocznego. Okoliczność ta nakazuje opierać planowane w nim działania na podstawach finansowych określonych w przyjętym na dany rok budżecie Gminy Brusy, bazować w realnie podejmowanych działaniach na istniejącej infrastrukturze organizacji i podmiotów, które w okresie danego roku są w stanie zapewnić realizację przyjętych zadań i priorytetów. Roczna perspektywa zadań powoduje, że większość z nich będzie kontynuacją z lat poprzednich, szczególnie jeśli są adresowane do szerokiego grona odbiorców. Przykładem takich działań są: utrzymanie działalności Punktu konsultacyjnego, udział w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych: „Zachowaj Trzeźwy Umysł” „Odpowiedzialny Kierowca”, dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

I. Wstęp

Konsumpcja alkoholu w sposób istotny wpływa na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek jak i rodzin, a jej negatywne konsekwencje dotyczą nie tylko samych osób pijących szkodliwie lub uzależnionych, ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych tj. przestępczość, ubóstwo, przemoc w rodzinie, wypadki samochodowe i winno być przedmiotem szczególnej uwagi ze strony organów administracji rządowej i samorządowej.

W obecnej dobie nie rozważamy już zasadności udzielania pomocy rodzinom dotkniętym problemem alkoholizmu, ale zastanawiamy się jak to robić szybciej, skuteczniej i efektywniej. Pomagać to nie tylko minimalizować skutki alkoholizmu, ale przede wszystkim zapobiegać, czyli edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktowymi. Pomagać to również podejmować działania polegające na kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, uczyć umiejętności mówienia „nie” wszelkim używkom, w przypadku presji otoczenia.

II. Diagnoza problemu konsumpcji napojów alkoholowych i uzależnienia od alkoholu na terenie miasta i gminy Brusy

Bardzo ważne w planowaniu i realizacji działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych jest dokładne rozpoznawanie problemów na terenie miasta i gminy, zachowań związanych z konsumpcją napojów alkoholowych, struktury spożycia oraz zaburzeń życia społecznego i rodzinnego wywołanego uzależnieniem.

Analiza wartości sprzedaży napojów alkoholowych pokazuje, że w latach 2010 – 2013 wzrastała konsumpcja w tym zakresie. Dotyczyło to w szczególności alkoholu niskoprocentowego oraz piwa (2010r. – 5.869.930,46 zł, 2011r. – 6.365.587,55 zł, 2012r. - 6.808.392,64 zł, 2013 r. – 7.448.874,41 zł), a także alkoholu powyżej 18% (2010r. – 2.634.709,66 zł, 2011r. – 2.761.084,07 zł, 2012r. - 2.623.084 zł, 2013r. – 3.024.445,57 zł). Nie rosła jedynie wartość sprzedaży z przedziału powyżej 4,5% i do 18% zawartości alkoholu. Odmienny stan prezentuje rok 2014. Sprzedawcy z terenu miasta i gminy Brusy wykazali, że w 2014 roku zakupiono u ich alkohol o łącznej wartości 10.552.516,15 zł z tego: 6.997.247,83 zł - do 4,5% oraz piwo, 499.111,33 zł – powyżej 4,5% do 18% , oraz 3.056.156,99 zł –

powyżej 18%. (Dla porównania w 2010 roku zakupiono u nich alkohol o łącznej wartości 9.583.924,22 zł, w 2011 roku – 10.166.770,41 zł, w 2012 roku - 10.306.960,75 zł, w 2013 roku - 10.976.390,66 zł, a w 2014 roku – 10.552.516, 15 zł.)

Skalę problemów społecznych miasta i gminy Brusy związanych z nadużywaniem alkoholu przez mieszkańców zobrazują poniżej przedstawione dane instytucji prowadzących działania w sferze przeciwdziałania alkoholizmowi.

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brusach (GKRPA)

Do jednego z głównych zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Polskie ustawodawstwo mówi o zobowiązaniu do leczenia odwykowego, a więc nie ma to charakteru przymusu w sensie prawnym.

Z prowadzonej ewidencji wynika, że w 2012 do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brusach wpłynęło 30 wniosków, z czego 17 skierowano do Sądu, w 2013 roku - 25, z czego 13 skierowano do Sądu (łącznie w 2013 roku o zobowiązanie lub zmianę orzeczonych zobowiązań wnioskowano wobec 16 osób). W 2014 roku GKRPA podejmowała czynności w 39 sprawach związanych z nadużywaniem alkoholu. W tym okresie do Komisji wpłynęło 23 wniosków w tym zakresie (po 7 z Policji i od członków rodziny, 5 – od kuratora zawodowego i 4 z Zespołu interdyscyplinarnego). Łącznie do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego skierowano 14 wniosków. Komisja przeprowadziła 23 rozmów interwencyjno-motywacyjnych.

W okresie od stycznia do końca września 2015 roku GKRPA zajmowała się 58 sprawami związanymi z nadużywaniem alkoholu. W tym okresie do Komisji wpłynęło 20 wniosków (z Zespołu interdyscyplinarnego -10, od rodziny -7, z policji - 2 oraz kuratora zawodowego -1). Łącznie do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego skierowano 12 wniosków. Komisja przeprowadziła 20 rozmów interwencyjno-motywacyjnych, w tym 12 z osobami wobec których istnieje podejrzenie, że nadużywają alkoholu.

2. Punkt konsultacyjny w Brusach

Zakres działalności punktu:

- *postępowanie diagnostyczne, polegające na rozpoznaniu sytuacji psychospołecznej, medycznej, prawnej klienta oraz ustalenie skutecznych sposobów pomocy,*
- *poradnictwo psychologiczne i prawne dla osób uzależnionych oraz ich rodzin, w tym rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie,*

- *wszechstronna informacja na temat mechanizmów powstawania uzależnień oraz możliwości i dostępnych form terapii,*
- *dostarczanie informacji o dostępnych miejscach pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji, które mogą się włączyć w systemową pomoc dla rodziny,*
- *motywowanie i kierowanie do leczenia,*
- *udzielanie wsparcia i pomocy psychospołecznej osobom po zakończeniu terapii odwykowej i ich rodzin,*
- *propagowanie zdrowego trybu życia.*

Od 2013 roku w Punkcie konsultacyjnym, oprócz dotychczasowej pomocy psychologicznej i terapeutycznej, zapewniane są także bezpłatne porady prawne. Na chwilę obecną w Punkcie pracuje łącznie 6 specjalistów (2 certyfikowanych terapeutów ds. uzależnień, 3 psychologów oraz radca prawny).

W okresie styczeń – wrzesień 2015 roku udzielili oni łącznie 659 osobo/porad indywidualnych:

- psychologodzy: 221,
- terapeuci ds. uzależnień: 304,
- prawnik: 134.

W 2014 roku udzielono 778 osobo/porad, w 2013 roku – 663 osobo/porad.

Najczęściej zgłaszanym problemem przez osoby korzystające z porad psychologa jest autoagresja i stany depresyjne, a także współuzależnienie. Z porad terapeutów w przeważającej większości korzystają osoby uzależnione oraz współuzależnione. Z porad prawnych korzystają najczęściej osoby współuzależnione oraz osoby doznające przemocy domowej.

3. Zespół interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie (ZI)

Od października 2011 roku w gminie Brusy działa Zespół interdyscyplinarny. Zasadniczym jego celem jest budowanie lokalnego systemu opieki i wsparcia dla rodziny i dziecka, a także zsynchronizowanie i wypracowanie standardów współpracy przedstawicieli różnych grup zawodowych i społecznych pracujących i zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Procedurą Niebieskiej Karty (NK) w okresie od października do grudnia 2011 roku objęto 8 rodzin, z czego u 5 rodzin dotkniętych przemocą wystąpił problem alkoholowy. W 2012 roku procedura prowadzona była w 42 rodzinach (33 założonych nowych Kart), w 28 rodzinach połączone było to z problemem alkoholowym. W 2013 roku dotyczyła ona 46 rodzin (38 założonych nowych Kart),

z czego u 32 rodzin zdiagnozowano związek z problemem alkoholowym. W 2014 roku ZI pracował z 58 rodzinami (40 założonych nowych Kart dla 35 rodzin), z czego u 35 rodzin dotkniętych przemocą wystąpił problem alkoholowy. W okresie od stycznia do września br. procedura NK związana była z 45 rodzinami (wpłynęło 32 nowych Kart w 29 rodzinach). W 39 przypadkach problem przemocy łączył się z nadużywaniem alkoholu. W większości przypadków procedurę rozpoczyna Posterunek Policji.

Dane statystyczne – podobnie, jak w roku ubiegłym - świadczą, że przemoc w rodzinie bardzo często jest związana z naużywaniem alkoholu. Osoby znajdujące się w stanie po spożyciu alkoholu tracą samokontrolę i przejawiają niekontrolowaną agresję. Częste naużywanie alkoholu prowadzi do nasilenia się zachowań agresywnych. Dlatego tak istotne jest podejmowanie **działań interdyscyplinarnych** mających na celu ograniczenie omawianych zachowań dysfunkcyjnych.

4. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brusach (MGOPS)

Zgodnie z art. 2 ust.1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pracownicy socjalni Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brusach w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, często także dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami.

Z pomocy MGOPS corocznie korzysta prawie 500 rodzin miasta i gminy Brusy. W 2013 roku udzielono pomocy w postaci świadczeń pieniężnych - 380 osobom, świadczeń niepieniężnych – 666 osobom, świadczeń pracy socjalnej – 25 rodzinom. W 2014 roku pomoc kształtowała się na podobnym poziomie: z świadczeń pieniężnych skorzystało 381 osobom, z świadczeń niepieniężnych – 672 osób, z świadczeń pracy socjalnej – 28 rodzin. W pierwszym półroczu br. udzielono pomocy w postaci świadczeń pieniężnych - 170 osobom, świadczeń niepieniężnych – 643 osobom, świadczeń pracy socjalnej – 65 rodzinom.

Główne powody przyznania pomocy społecznej to:

	2013	2014	do końca czerwca 2015
niepełnosprawność	142	151	123

bezrobocie	217	197	141
ubóstwo	399	363	307
bezradność opiekuńczo-wychowawcza	8	5	7
ciężka lub długotrwała choroba	43	38	20
alkoholizm	3	22	22
Inne:	164 (w tym 155 z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa oraz 3 - z powodu bezdomności)	255 (w tym 250 z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa oraz 5 - z powodu bezdomności)	269 (w tym 267 z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, 1 - z powodu bezdomności, 1 – zdarzenie losowe)

Jak wynika z powyższej analizy, główną przyczyną zaburzającą prawidłowe funkcjonowanie rodzin jest ubóstwo, które jest następstwem bezrobocia oraz takich czynników dysfunkcyjnych jak niepełnosprawność, uzależnienie i długotrwała choroba. Analiza stanowi diagnozę tych płaszczyzn życia rodzin, które powinny stać się obszarem działań wspierających poszczególnych służb.

5. Posterunek Policji w Brusach

Podejmując działania na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi nie można pominąć roli policji, która jest zobowiązana do zapewnienia bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania porządku publicznego.

Policja informuje, że w 2014 roku do Izby Wyrzeźwień KPP w Chojnicach celem wyrzeźwienia przewieziono 29 osób (w roku 2013 – 23 osoby, w latach poprzednich było to ok. 60-70 osób/rocznie). 14 osób nieletnich znajdujących się pod wpływem alkoholu odebrali rodzice lub opiekunowie z Posterunku Policji w Brusach (w 2013 roku - 18 nieletnich). Ujawniono 198 przestępstw kryminalnych, w tym 23 dokonanych przez osoby będące pod wpływem alkoholu (w roku poprzednim – 252 przestępstw kryminalnych, w tym 62 dokonanych przez osoby będące pod wpływem alkoholu). Zatrzymano łącznie 63 osoby kierujące pojazdami na drodze publicznej, w tym w stanie nietrzeźwości: 22 - kierujących samochodami osobowymi i 30 - rowerem oraz po spożyciu alkoholu: 6 - kierujących samochodami osobowymi i 5 – rowerem (w 2013 roku - 85 kierujących pojazdami na drodze publicznej: 62 w stanie nietrzeźwości oraz 23 po spożyciu alkoholu). Ukarano 133 osób za spożywanie alkoholu w miejscach

publicznych; 37 osób zakłócało porządek /art. 51§1 kodeksu wykroczeń/ (w 2013 roku – za spożywanie alkoholu w miejscach publicznych ukarano 58 osób, za zakłócanie porządku – 26 osób).

Od stycznia do września 2015 roku do izb wytrzeźwień przewieziono łącznie 21 osób (PDOZ KPP Chojnice – 15, PDOZ KPP Człuchów - 5, PDOZ KPP Kościerzyna – 1). Przez dziewięć miesięcy 2015 roku, 13 osób nieletnich znajdujących się pod wpływem alkoholu zostało przekazanych rodzicom lub opiekunom przez funkcjonariuszy z Posterunku Policji w Brusach. W tym czasie ujawniono 23 przestępstwa kryminalne dokonane przez osoby będące pod wpływem alkoholu. Zatrzymano łącznie 60 osób kierujących pojazdami na drodze publicznej, w tym w stanie nietrzeźwości: 23 - kierujących samochodami osobowymi i 27 - rowerem oraz po spożyciu alkoholu: 3 - kierujących samochodami osobowymi i 7 – rowerem. Ukarano 53 osoby za spożywanie alkoholu w miejscach publicznych; 26 osób zakłócało porządek /art. 51§1 kodeksu wykroczeń/.

III. Ograniczenie dostępności napojów alkoholowych

Do kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na obrót napojami alkoholowymi zobowiązany jest Burmistrz w związku z wydanymi zezwoleniami na sprzedaż napojów alkoholowych oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Gmina realizuje politykę ograniczania dostępności do napojów alkoholowych m.in. poprzez kontrolowanie punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych przez upoważnionych przez Burmistrza Brus członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pracowników Urzędu Miejskiego w Brusach, pod kątem przestrzegania przez przedsiębiorców zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określonych w art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W bieżącym roku (styczeń – listopad) kontrole przeprowadzono w 25 placówkach handlu detalicznego (16 placówek posiadających trzy rodzaje zezwoleń, 5 posiadających dwa rodzaje oraz 4 posiadających jeden rodzaj zezwoleń) oraz 6 placówkach gastronomicznych (3 placówkach posiadających dwa rodzaje zezwoleń i 4 posiadających jeden rodzaj zezwolenia).

Rada Miejska w Brusach, uchwałą Nr III-26/03 z dnia 26 marca 2003 roku ustaliła zasady usytuowania oraz liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa). Wskazano limity: dla sprzedaży detalicznej – 48 punktów, dla gastronomii – 17 punktów. Dodatkowo uchwałą Nr XVIII/180/05 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 27 maja 2005 roku wprowadziła zakaz spożywania napojów alkoholowych w wyznaczonych miejscach na terenie miasta i gminy Brusy.

Aktualnie na terenie gminy Brusy zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych posiada łącznie 63 placówki (handlowych – 51, gastronomicznych – 12) z podziałem na sprzedaż napojów

alkoholowych: do 4,5% oraz piwa - 63, powyżej 4,5% do 18% - 39, a powyżej 18% zawartości alkoholu – 36 zezwoleń.

IV. Cele Programu

Nadrzędnym celem Programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszenie tych, które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

Cele szczegółowe to:

1. Zwiększenie dostępności do instytucji wspomagających proces leczenia oraz rehabilitacji osób nadużywających substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin.
2. Redukcja szkód spowodowanych używaniem substancji psychoaktywnych, w szczególności alkoholu.
3. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej co do skutków używania substancji psychoaktywnych.
4. Podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników instytucji wchodzących w skład zespołów do działań interdyscyplinarnych w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przemocy.

V. Zadania do realizacji

Zadanie 1

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu; udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej - a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Środki finansowe potrzebne do realizacji zadania – 46.300 zł

Termin realizacji zadania – na bieżąco w ciągu roku.

Sposób realizacji zadania:

- zabezpieczenie ciągłości funkcjonowania Punktu konsultacyjnego i realizacji prac w zakresie motywowania i informowania o możliwości podjęcia leczenia, udzielanie wsparcia osobom i ich rodzinom po zakończonym leczeniu oraz podejmowanie, wspólnie z Zespołem Interdyscyplinarnym działającym przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Brusach, interwencji w zakresie przemocy domowej,
- finansowanie wyposażenia Punktu konsultacyjnego w pomoce i sprzęt, w tym dydaktyczny niezbędny do realizacji zadań,
- zakup/prenumerata i dystrybucja publikacji, materiałów edukacyjnych, informatycznych na potrzeby Punktu konsultacyjnego (ulotki, informatory, itp.),

- wspieranie inicjatyw w tworzeniu grup samopomocowych,

- podtrzymywanie współpracy służb - Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brusach, kuratorów sądowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

Wskaźniki: liczba udzielonych porad/konsultacji w Punkcie konsultacyjnym, liczba procedur NK powiązanych z nadużywaniem alkoholu.

Zadanie 2

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych dzieci i młodzieży

Środki finansowe potrzebne do realizacji zadania – 161.966 zł

Termin realizacji zadania – na bieżąco w ciągu roku.

Sposób realizacji zadania:

- finansowanie programów profilaktycznych i interwencyjno – korekcyjnych w ramach zajęć prowadzonych dla dzieci i młodzieży, w tym m.in.:

- ✓ wynagrodzenia realizatorów,
- ✓ przedmioty i materiały do prowadzenia zajęć.

- zwiększenie dostępności i jakości szkolnych i środowiskowych programów profilaktycznych oraz wspomaganie kształcenia w dziedzinie profilaktyki wychowawców, nauczycieli, pedagogów, rodziców, pracowników socjalnych, policjantów, itp., w tym prowadzenie diagnozy lokalnych zagrożeń,

- organizowanie i wspieranie działań służących rekreacji i zabawie dzieci i młodzieży bez alkoholu, w tym współorganizacja dla dzieci i młodzieży z terenu miasta i gminy Brusy, festynów i pikników profilaktycznych, które promują zdrowy styl życia, abstynencję i trzeźwość,

- organizowanie i wspieranie działań służących rekreacji i zabawie rodzin z małymi dziećmi – finansowanie zajęć profilaktycznych i doposażenie miejsc służących zabawie ,

- organizacja wypoczynku letniego obejmującego realizację programu profilaktycznego lub socjoterapeutycznego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych z terenu gminy Brusy,

- dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych realizowanych przez szkoły dla dzieci i młodzieży z terenu miasta i gminy Brusy jako elementu działań profilaktycznych,

- udział w kampaniach społecznych (np. „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Odpowiedzialny Kierowca”, itp.)

- prowadzenie działalności informacyjnej o ofercie pomocy i podejmowanych działaniach na terenie miasta i gminy Brusy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
- zapewnienie materiałów dydaktycznych, sprzętu na prowadzenie działalności profilaktycznej, dystrybucja publikacji edukacyjnych w środowisku szkolnym, świetlicach i itp.

Wskaźniki: liczba zrealizowanych programów, liczba przeprowadzonych kampanii, liczba przeprowadzonych zajęć dla dzieci i młodzieży, liczba zorganizowanych/ współorganizowanych imprez profilaktycznych, liczba zorganizowanych pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz liczba osób w nich uczestniczących, ilość rozdostybuowanych materiałów informacyjnych.

Zadanie 3

Kontynuowanie prac Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brusach oraz Zespołu interdyscyplinarnego

1. Środki finansowe potrzebne do realizacji zadania – 30.700 zł

2. Termin realizacji zadania – na bieżąco w ciągu roku.

3. Sposób realizacji zadania:

- prowadzenie rozmów interwencyjno – motywujących z osobami nadużywającymi alkoholu i stosującymi przemoc do podjęcia leczenia,
- prowadzenie i przygotowanie dokumentacji związanej z wdrażaniem procedury zobowiązania do leczenia odwykowego osób nadużywających alkohol,
- finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brusach, członków Zespołu Interdyscyplinarnego, pracowników Punktu konsultacyjnego, nauczycieli, pracowników socjalnych, kuratorów, policjantów, sprzedawców, właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, itp.
- finansowanie ponadpodstawowych i pogłębionych programów psychoterapii uzależnień,
- monitorowanie zjawiska sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz prowadzenie kontroli przestrzegania warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- realizacja kampanii profilaktycznych oraz inicjowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień,
- współpraca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brusach z podmiotami podejmującymi inicjatywy dotyczące ograniczania dostępności alkoholu i przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi na terenie miasta i gminy Brusy, a także przeciwdziałanie nietrzeźwości na drogach.

Wskaźniki: liczba przeprowadzonych rozmów interwencyjno-motywacyjnych, liczba wniosków skierowanych do Komisji wobec osób nadużywających alkoholu, liczba prowadzonych przez Komisję

spraw, w tym wniosków złożonych do Sądu w związku wdrażaniem procedury zobowiązania do leczenia odwykowego, liczba sfinansowanych programów ponadpodstawowych i pogłębionych programów psychoterapii uzależnień oraz liczba osób w nich uczestniczących, liczba zorganizowanych szkoleń i osób w nich uczestniczących, ilość prenumerowanych czasopism, ilość przeprowadzonych kontroli w zakresie przestrzegania warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, ilość wydanych opinii dot. lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

VI. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brusach :

1. Maksymalne wynagrodzenie miesięczne:

PRZEWODNICZĄCY – 300 ZŁ BRUTTO - przy wypracowaniu na rzecz komisji co najmniej 6 godzin miesięcznie;

CZŁONEK - 200 ZŁ BRUTTO - przy wypracowaniu na rzecz komisji co najmniej 4 godzin miesięcznie.

Ponadto przewiduje się dodatkowe wynagrodzenie za użycie własnego środka transportu w związku z czynnościami na rzecz pracy w GKRPA (*m.in. w związku z kontrolą punktów sprzedaży napojów alkoholowych, uczestnictwem w szkoleniach, itp.*). W skali roku wynagrodzenie roczne zaplanowano do kwoty 500 zł (łącznie na wszystkich członków komisji) i naliczane będzie według następującej zasady: 1,00 zł brutto za 1 przejechany kilometr.

2. Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest miesięczna karta pracy GKRPA potwierdzona:

- w przypadku członków – przez Przewodniczącego GKRPA,

- w przypadku Przewodniczącego - przez Pełnomocnika burmistrza ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

3. W przypadku nie wypracowania przez członków GKRPA minimalnej ilości godzin, o których mowa w pkt. 1 wynagrodzenie nalicza się procentowo - minimalna jednostka rozliczeniowa wynosi 0,5 h.

3. Wypłata wynagrodzenia następować będzie do 15 dnia miesiąca po miesiącu, którego wynagrodzenie dotyczy.

VII. Przewidywane efekty realizacji Programu

1. Podniesienie świadomości mieszkańców gminy Brusy wobec skutków nadużywania alkoholu.

2. Zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z ograniczaniem alkoholizmu na terenie gminy Brusy.

3. Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym od alkoholu.

4. Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach, wynikających z uzależnienia i współuzależnienia.

VIII. Źródła finansowania programu

Finansowanie realizacji niniejszego programu będzie dokonywane z rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszonych przez prowadzące tę sprzedaż podmioty gospodarcze.

Plan wydatków na 2015 rok wynosi **238.966 zł**.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

I. Wstęp

Nadużywanie środków psychoaktywnych, potocznie – narkotyków, do jakich zaliczane są naturalne lub syntetyczne substancje, które wprowadzone w określonej dawce do organizmu ludzkiego – oddziałują na odśrodkowy układ nerwowy, powodując między innymi zmiany świadomości, percepcji, nastroju. Rozróżniamy narkotyki pochodzenia naturalnego tj. opium, liście koki, konopie indyjskie czy grzyby halucynogenne oraz otrzymywane w laboratoriach chemicznych, do których należą: amfetamina, ecstasy czy LSD. Środki psychoaktywne mają zdolność wywoływania uzależnień oraz uszkodzenia najważniejszych narządów człowieka. Uzależnienie fizyczne jest to przystosowanie organizmu do obecności określonego środka psychoaktywnego, zaś uzależnienie psychiczne oznacza potrzebę, przymus przyjmowania określonej substancji, brak której powoduje lęk, niepokój, poczucie zagrożenia. Myśli i działania osoby uzależnionej koncentrują się wokół narkotyków, ich zdobywania i zażywania.

Narkomania niesie za sobą poważne ryzyko dla zdrowia, szczególnie w kontekście chorób infekcyjnych (HIV, żółtaczka, choroby weneryczne). Ryzyko zgonu wśród narkomanów jest kilkakrotnie wyższe niż w porównywalnej wiekowo populacji generalnej.

Ustawodawca w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii zobowiązał jednostki samorządu terytorialnego do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii.

Kierunki i rodzaje działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii, cele i sposoby ich osiągnięcia oraz podmioty zobowiązane do ich realizacji określa Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii. Jest on realizowany w trzech podstawowych obszarach: profilaktyki, szeroko pojętego leczenia i ograniczania podaży, obejmuje swym zasięgiem wiele grup docelowych:

- w części profilaktycznej dotyczy ogółu społeczeństwa, ale przede wszystkim dzieci i młodzież w wieku 10-25 lat, w tym młodzież z grup ryzyka,
- w części dotyczącej leczenia, program adresowany do osób używających narkotyki w sposób szkodliwy i uzależnionych od nich. W tej grupie spotyka się ludzi w wieku od kilkunastu do sześćdziesięciu i więcej lat, ale 80 % z nich mieści się w przedziale 16-29 lat,
- działania z zakresu ograniczenia podaży skierowane są przede wszystkim na organizacje przestępcze.

Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii stawiają za główny cel profilaktykę, czyli działania mające zahamować tempo wzrostu tego niebezpiecznego procederu.

W art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii wymienione są zadania, których realizacja ma przeciwdziałać zagrożeniom uzależnienia od narkotyków.

Zadania obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielenie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej, w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii zbudowany jest w oparciu o kierunki działań wynikające z Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz o zadania wynikające z zapisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, które stanowią podstawę do działania w tym obszarze na szczeblu gminy.

Program skierowany jest do mieszkańców miasta i gminy Brusy: dzieci, młodzieży, ich rodziców, opiekunów, osób zagrożonych uzależnieniem i uzależnionych oraz członków ich rodzin, nauczycieli, pedagogów i specjalistów z zakresu problematyki uzależnień.

Znaczna część zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii będzie realizowana łącznie z zadaniami dotyczącymi przeciwdziałania alkoholizmowi wyznaczonymi w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2016 rok.

II. Zjawisko narkomanii w środowisku lokalnym

Przeprowadzona pod koniec 2012 roku diagnoza pokazuje, że zjawisko używania narkotyków jest umiarkowanie nasilone wśród młodych mieszkańców miasta i gminy Brusy. Przeprowadzone badania wykazują, że dwóch uczniów (1,3%) szkoły podstawowej miało kontakt z narkotykami. Wśród starszych uczniów, 30 uczniów szkół gimnazjalnych (15,9%) oraz 29 uczniów szkół ponadgimnazjalnych (35,5%) miało chociaż raz w życiu doświadczenia z używaniem substancji psychoaktywnych. W przypadku uczniów szkół podstawowych, średni wiek inicjacji narkotykowej wyniósł 11 lat, w szkołach gimnazjalnych 13,3 lat, zaś uczniów szkół ponadgimnazjalnych – 15,3 lat. Niepokojący jest dość wysoki

odsetek uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy przynajmniej raz w życiu mieli kontakt z substancjami odurzającymi. Odsetek badanych uczniów, którzy mieli kontakt z narkotykami, może być zawyżony przez odpowiedzi uczniów zaliczających tabakę do narkotyków.

W 2013 roku Policja ujawniła na terenie miasta i gminy Brusy 3 przypadki posiadania narkotyków przez osoby dorosłe. W 2014 roku zatrzymano 6 osób posiadających środki odurzające (marihuana, amfetamina). W okresie od stycznia do września 2015 roku zatrzymano 6 sprawców posiadających środki odurzające (w tym marihuana -1). Przy wykorzystaniu narkotestów, zakupionych w ramach programu, funkcjonariusze Posterunku Policji w Brusach przebadali na zawartość w organizmie środków odurzających w 2014 roku - 9 kierujących pojazdami, w okresie od stycznia do września 2015 roku – 8. We wszystkich przypadkach wynik był negatywny.

III. Cele Programu

1. Cel główny

Ograniczenie używania narkotyków oraz związanych z tym problemów.

Cele szczegółowe to:

1. Zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy osobom w trudnej sytuacji życiowej, uzależnionym.
2. Zapobieganie i zmniejszenie degradacji psychofizycznej oraz zaburzeń życia rodzinnego osób uzależnionych.
3. Edukacja publiczna na temat negatywnego działania narkotyków na organizm.
4. Zwiększenie liczby ofert szkoleniowych w dziedzinie profilaktyki narkotykowej.
5. Tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji programów profilaktycznych.

Harmonogram działań

Zadanie 1

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem, w tym udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występują problemy narkomanii

1. Środki finansowe potrzebne do realizacji zadania – finansowanie w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Termin realizacji zadania – na bieżąco w ciągu roku.

3. Sposób realizacji zadania:

- udzielanie profesjonalnej pomocy terapeutycznej, psychologicznej i prawnej osobom zagrożonym narkomanią i eksperymentującym z narkotykami w Punkcie konsultacyjnym,
- informowanie o możliwościach leczenia stacjonarnego i jego skuteczności w zapobieganiu negatywnym następstwom używania substancji psychoaktywnych,
- udzielanie pomocy rodzinom osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.

Zadanie 2

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży

1. Środki finansowe potrzebne do realizacji zadania – 5.000 zł

2. Termin realizacji zadania – na bieżąco w ciągu roku.

3. Sposób realizacji zadania:

- działalność informacyjno-edukacyjna poprzez zakup, prenumeratę i dystrybucję materiałów dotyczących rozwiązywania problemów narkomanii rozprowadzanych przez Punkt konsultacyjny, szkoły i inne współpracujące w tym zakresie organizacje,
- prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką i promowaniem zdrowego stylu życia,
- organizowanie festynów, happeningów, imprez profilaktycznych, konkursów, itp.,
- realizacja na terenie szkół programów/warsztatów profilaktycznych informujących o szkodliwości sięgania po środki odurzające, ugruntowujących postawy życia bez narkotyków jako zwiększenie dostępności i jakości szkolnych i środowiskowych programów profilaktycznych.
- szkolenia specjalistyczne dla pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, nauczycieli, psychologów w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, członków GKRPA, policjantów, itp.

Zadanie 3

Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii

1. Środki finansowe potrzebne do realizacji zadania – 2.500 zł

2. Termin realizacji zadania – na bieżąco w ciągu roku.

3. Sposób realizacji zadania:

- współpraca z Posterunkiem Policji w Brusach w zakresie przeciwdziałania narkomanii,
- udział w kampaniach społecznych,
- wspieranie działalności innych podmiotów służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii m.in. poprzez użyczenie pomieszczeń na prowadzenie szkoleń oraz drobnego sprzętu biurowego.

IV. Przewidywane efekty realizacji Programu

1. Podniesienie świadomości mieszkańców gminy wobec skutków używania substancji psychoaktywnych.
2. Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym od narkotyków.
3. Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach, wynikających z uzależnienia i współuzależnienia.

V. Źródła finansowania programu

Źródłem finansowania zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok są dochody uzyskane z opłat za zezwolenia wydawane na sprzedaż napojów alkoholowych. Na realizację w/w programu przeznaczają się środki finansowe w łącznej wysokości **7.500 zł**.